

ΛΟΓΟΣ ΛΘ΄: «Κύριε, καταφυγή εγενήθης ημίν εν γενεά και γενεά» (Άγιος Μάξιμος ο Γραικός)

/ Πεντηκοστή

ΛΟΓΟΣ ΛΘ΄

Επιστολή προς τον αδελφό Γρηγόριο σχετικά με το χωρίο:

«Κύριε, καταφυγή εγενήθης ἡμῖν ἐν γενεά και γενεά»

Κύριε και αδελφέ μου Γρηγόριε! Ας σε σώσει ο Κύριος για όλη την καλή διάθεσή σου απέναντί μου και την πνευματική αγάπη σου. Άκουσα παρεπιπτόντως ότι ο άρχοντάς μας, ο μητροπολίτης της Τβερ, δυσανεστήθηκε από εμένα τον πτωχό, λόγω της εκφράσεως, «Κύριε, καταφυγή εγενήθης ἡμῖν ἐν γενεά και γενεά» [1], και λέγει κατηγορώντας με αναίτια ότι ο Μάξιμος με αυτήν την μετάφρασή του στην Γραφή σοφίζεται, σαν να μην έχουμε πλέον την καταφυγή στον Θεό.

Σώσε με, Κύριε, από αυτήν την συκοφαντία, και όποιος διδάσκει έτσι ας είναι αναθεματισμένος στον αιώνα. Αμήν. Αυτή η έκφραση «ήσουν» δεν μας

απομακρύνει από την θεία πρόνοια και την καταφυγή, όπως το ερμηνεύει ο δεσπότης, αλλά αντιθέτως καθιερώνει και δείχνει αναμφίβολα την θεία για μας πρόνοια δηλώνοντας καθαρά ότι δεν γίνεσαι μόνο τώρα, που είσαι η καταφυγή μας, Κύριε, αλλά και εξαρχής του ανθρωπίνου γένους «καταφυγή εγενήθης». Αυτό μας εξηγούν τα λόγια «εν γενεά και γενεά», που σημαίνουν πάντοτε, δηλαδή εξαρχής και τώρα γίνεσαι η καταφυγή μας, και ακόμη ως το τέλος του βίου μας και έπειτα. Επομένως ο καλός μας άρχοντας δυσσαρεστείται μαζί μου χωρίς λόγο σχετικά με την έκφραση που ανέφερα. Ας γίνει το θέλημα του Θεού και το δικό του. Και η διαφορά μεταξύ αυτών των εκφράσεων συνίσταται στο εξής. Όταν αυτά τα λόγια αφορούν το πρώτο πρόσωπο, δηλαδή όταν μιλούμε στον Δημιουργό ευχαριστώντας για την ευλογία Του προς εμάς, τότε κατ' ανάγκην πρέπει να πούμε: «Κύριε, καταφυγή εγενήθης ημίν εν γενεά και γενεά», που σημαίνει πάντοτε. Όταν αυτό λέγεται στο δεύτερο πρόσωπο, δηλαδή όταν αναφερόμαστε στις παλαιές προς εμάς ευεργεσίες Του καυχώμενοι ενώπιον των άλλων, τότε λέμε: «Κύριε, καταφυγή εγενήθης ημίν». Και για το ότι η έκφραση «ει» χρησιμοποιείται στην Γραφή όχι αντί του «αεί», όπως το ερμηνεύει ο δεσπότης, ακούστε προσεκτικά τον Ευαγγελιστή, που λέγει: «Πάντα δι' αυτού εγένετο και χωρίς αυτού εγένετο ουδέ εν ο γέγονεν» [2]. Σκεφθείτε, λοιπόν, ότι όλα, ο ουρανός, η γη και κάθε άλλο δημιούργημα, ήλθαν στην ύπαρξη μόνο μία φορά και δεν γίνονται πάντοτε, εκ νέου.

Για όνομα του Κυρίου, μη δυσσαρεστείσθε μαζί μου χωρίς λόγο. Ο δεσπότης με ελεούσε με κάθε αγαθό επί πολλά έτη. Να με ελεήσεις μέχρι τέλους και να με φυλάξεις, για όνομα του Θεού, για να έχει και αυτός γι' αυτό πλήρη ανταμοιβή από τον Κύριο.

Μετάφερε, σε παρακαλώ, Γρηγόριε, χωρίς φόβο στον αρχιερέα αυτήν την εξήγησή μου καθώς και την ταπεινή μετάνοιά μου. Βρίσκομαι πάντοτε στην πνευματική αγάπη στην ιερωσύνη του και δεν μπορώ να ξεχάσω την λατρευτική μου στάση προς αυτόν επί πολλά χρόνια. Δεν είμαι τόσο άφρων και αχάριστος. Θα έγραφα και εκτενέστερη εξήγηση για την έκφραση που ανέφερα, επιφυλάχθηκα όμως, ώστε να μην ειπωθούν και για εμένα τα γνωστά προφητικά λόγια: «Ο εσθίων άρτους μου, εμεγάλυνεν επ' εμέ πτερνισμόν» [3].

Παραπομπές:

1. Ψαλμ. 89, 1.
2. Ίω. 1, 3.
3. Ψαλμ. 40, 10.